

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 22 września 2022 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. II Inspektorat w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.), art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1360) w zw. z art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1510), stwierdził, iż R. C. (1), jako pracownik u płatnika składek Firma (...), nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 6 października 2020 roku.

W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, umowa o pracę, podpisana między płatnikiem składek J. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł. została zawarta dla pozorów i okazała się nieważna, zatem R. C. (1) z tytułu zawartej umowy o pracę nie podlegał, jako pracownik ubezpieczeniom społecznym od dnia 6 października 2020 roku.

/decyzja z dnia 22 września 2022 roku – k. 34v-36 załączonych akt rentowych/

W dniu 13 października 2022 roku, odwołanie od powyższej decyzji złożył R. C. (1), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie, że R. C. (1) podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 6 października 2020 roku oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz R. C. (1) kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 3-10/

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 15 listopada 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odpowiedź na odwołanie – k. 13-14v/

Na rozprawie w dniu 22 maja 2023 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Płatnik składek poparł odwołanie.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:16:21 i dalej, oświadczenie płatnika składek – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:21:03 i dalej, oświadczenie pełnomocnika organu rentowego – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:22:57 i dalej/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. C. (1) urodził się w dniu (...), ukończył zasadniczą szkołę metalową.

/bezsporne, zeznania wnioskodawcy R. C. (1) – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:11 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 marca 2023 roku – 00:27:07 i dalej/

Płatnik składek J. K. prowadził działalność gospodarczą od 1979 roku.

/zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej/

Przeważającym przedmiotem działalności gospodarczej, prowadzonej przez płatnika składek J. K., była produkcja pieczywa, produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek.

/bezsporne/

Płatnik składek posiadał 7 cukierni, które były czynne od godziny 9:00-10:00 do godziny 17:00-18:00.

/zeznania wnioskodawcy R. C. (1) – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:11 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 marca 2023 roku – 00:27:07 i dalej/

R. C. (1) był zatrudniony w firmie płatnika składek J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł., w następujących okresach:

- od dnia 15 marca 2014 roku w wymiarze pełnego etatu;
- od dnia 1 września 2015 roku w wymiarze 1/2 etatu;
- od dnia 1 października 2017 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku w wymiarze pełnego etatu.

Skarżący zajmował stanowisko kierowcy.

/świadczenie pracy z dnia 31 grudnia 2018 roku – załączony oryginał akt osobowych R. C. (1), nadto: zeznania wnioskodawcy R. C. (1) – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:11 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 marca 2023 roku – 00:27:07 i dalej, zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej/

R. C. (1) był zgłoszony przez płatnika składek J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł., jako pracownik do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 15 marca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku.

/bezsporne/

R. C. (1) był niezdolny do pracy w następujących okresach:

- od dnia 29 maja 2014 roku do dnia 26 listopada 2014 roku;
- od dnia 2 marca 2015 roku do dnia 12 sierpnia 2015 roku;
- od dnia 1 marca 2016 roku do dnia 24 lipca 2016 roku;
- od dnia 9 marca 2017 roku do dnia 31 lipca 2017 roku;
- od dnia 17 listopada 2017 roku do dnia 1 stycznia 2018 roku;
- od dnia 2 marca 2018 roku do dnia 4 czerwca 2018 roku;
- od dnia 11 września 2018 roku do dnia 14 grudnia 2018 roku.

R. C. (1) korzystał z wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zasiłków chorobowych.

/bezsporne, dokumentacja znajdująca się w załączonym oryginale akt osobowych R. C. (1)/

Orzeczeniem lekarskim nr (...) z dnia 6 października 2020 roku stwierdzono, iż R. C. (1), wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych, jest zdolny do podjęcia pracy na stanowisku pomocy cukiernika.

/orzeczenie lekarskie nr (...) z dnia października 2020 roku - załączony oryginał akt osobowych R. C. (1)/

W dniu 6 października 2020 roku, doszło do zawarcia pomiędzy J. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł. umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku pomocy cukiernika w wymiarze 8 godzin dziennie (160 godzin miesięcznie) z wynagrodzeniem w kwocie 2.800,00 zł brutto miesięcznie.

/umowa o pracę z dnia 6 października 2020 roku – załączony oryginał akt osobowych R. C. (1)/

R. C. (1) został ponownie zgłoszony przez płatnika składek J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, jako pracownik od dnia 6 października 2020 roku.

Płatnik składek rozliczał należne składki na ubezpieczenia społeczne, od podstaw wymiaru w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, w 2022 roku, natomiast od kwoty 3.010,00 zł.

/bezsporne/

W dniach 29 września 2021 roku – 1 października 2021 roku, R. C. (1) odbył szkolenie okresowe w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych.

/zaświadczenie o ukończeniu szkolenia okresowego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy z dnia 1 października 2021 roku - załączony oryginał akt osobowych R. C. (1)/

Płatnik składek nie prowadził list obecności.

/zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej/

W zakładzie pracy płatnika składek, wnioskodawca wykonywał czynności pomocnicze. Zajmował się smarowaniem blach, foremek, bułeczek i pączków, czyszczeniem blach, układaniem ciast oraz ciastek, zmywaniem, sprzątaniem, rozbijaniem jajek.

Odwołujący się, przemieszczał się samochodem, dostarczał wyroby gotowe do sklepów, robił zakupy.

/zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej, zeznania świadka B. K. – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:03:17 i dalej/

Płatnik składek zezwalał wnioskodawcy na wcześniejsze opuszczenie zakładu pracy w przypadku, gdy R. C. (1) miał coś do załatwienia.

/zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej/

W trakcie nieobecności wnioskodawcy, powyższe czynności wykonywał J. K. i jego syn.

/zeznania wnioskodawcy R. C. (1) – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:11 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 15 marca 2023 roku – 00:27:07 i dalej, zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej, zeznania świadka B. K. – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:03:17 i dalej/

Jak wynika z wyciągów z rachunku bankowego wnioskodawcy, w godzinach, w których skarżący miał świadczyć pracę, dokonywał zakupów za pomocą karty płatniczej.

/wyciąg z rachunku bankowego – k. 223-225v/

W zakładzie pracy płatnika składek, w spornym okresie, stanowisko cukiernika zajmował J. K. oraz D. M.. Dodatkowo płatnik składek zatrudniał syna.

/zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej, zeznania świadka B. K. – e – protokół z dnia 22 maja 2023 roku – 00:03:17 i dalej/

R. C. (1) był niezdolny do pracy w następujących okresach:

- od dnia 30 listopada 2020 roku do dnia 24 grudnia 2020 roku;
- od dnia 13 stycznia 2021 roku do dnia 13 lipca 2021 roku;
- od dnia 28 września 2021 roku do dnia 28 marca 2022 roku;
- od dnia 22 czerwca 2022 roku do dnia 14 sierpnia 2022 roku.

/bezsporne, zestawienie nieobecności – k. 253/

Skarżący R. C. (1) korzystał z opieki medycznej następujących placówek:

- (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.;
- SP ZOZ MSWiA w Ł.;
- (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.;
- (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.;
- (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Ł.;
- (...) Centrum (...) w Ł.;
- (...) Zakład Opieki Zdrowotnej (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.;
- (...). sp. z o.o. z siedzibą w Ł.;
- (...) K. N., (...) sp. cywilna (...) N. w Ł..

/bezsporne, dokumentacja medyczna – k. 80-96, dokumentacja znajdująca się na płycie CD (koperta) k. 99, k. 100-107, k. 110-116, k. 121, k. 124, k. 128-212, k. 220/

Płatnik składek sporządził listy płac skarżącego, według których wynagrodzenie R. C. (1) wynosiło następująco:

- za październik 2020 roku – 1.670,22;
- za listopad 2020 roku – 1.920,62 zł;
- za grudzień 2020 roku – 1.076,50 zł;
- za styczeń 2021 roku – 1.548,03 zł;
- za lipiec 2021 roku – 1.205,92 zł;
- za sierpień 2021 roku – 2.061,67 zł;

- za wrzesień 2021 roku – 1.863,80 zł;
- za marzec 2022 roku – 173,15 zł;
- za kwiecień 2022 roku – 2.363,56 zł;
- za maj 2022 roku - 2.363,56 zł;
- za czerwiec 2022 roku – 2.221,74 zł;
- za lipiec 2022 roku – 346,30 zł.

Listy płac zawierały własnoręczny podpis odwołującego.

/listy płac – k. 11-22 załączonych akt rentowych/

W latach 2020 – 2022 dochód z tytułu prowadzenia przez płatnika składek J. K. działalności gospodarczej wyniósł następująco:

- w 2020 roku – 238.243,70 zł;
- w 2021 roku – 200.793,24 zł;
- w 2022 roku – 268.974,19 zł.

/bilans firmy – k. 247, k. 249, k. 251/

Po 2022 roku płatnik składek zlikwidował firmę.

/zeznania płatnika składek J. K. – e – protokół z dnia 15 marca 2023 roku – 00:40:45 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 22 maja 2023 roku – 00:15:47 i dalej/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, na podstawie powołanych dowodów, na które składały się: dokumentacja załączona do akt przedmiotowej sprawy (w tym akta osobowe skarżącego R. C. (1)) oraz, znajdująca się w aktach organu rentowego, a ponadto dowód z przesłuchania wnioskodawcy, płatnika składek i dowód z zeznań świadka B. K..

W toku postępowania dowodowego, zarówno odwołujący się, płatnik składek, jak i przesłuchany świadek, odnosili się do szeregu określonych czynności, które R. C. (1) miał wykonywać w zakładzie pracy płatnika składek. W ocenie Sądu, zadania te miały jednak jedynie charakter pomocniczy i nie były realizowane w ramach stosunku pracowniczego. Płatnik składek precyzował, iż R. C. (1) funkcjonował w zakładzie pracy tylko, jako „pomoc”.

Warto zwrócić uwagę, iż płatnik składek nie prowadził listy obecności, a fakt ten przełożył się wyłącznie negatywnie na sytuację procesową skarżącego. Twierdzenia podnoszone przez R. C. (1) oraz J. K. w trakcie przesłuchania nie były dostatecznie wiarygodne, by stwierdzić, iż wnioskodawca w spornym okresie zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy. Skarżący oraz płatnik składek zgodnie wskazywali, iż odwołujący pracował w godzinach 5:00 – 13:00, nie mniej jednak powyższe nie zostało potwierdzone żadnym innym, a w dodatku rzetelnym, dowodem. Należy bowiem podkreślić, iż w tym zakresie zeznania świadka B. K. nie okazały się należycie przekonujące. Świadek wprawdzie powoływał tożsame godziny pracy R. C. (1), nie mniej jednak godziny pracy świadka rozpoczynały się od 9:00, zatem według Sądu, świadek ten miał znikomą wiedzę, co do realnego czasu, w którym wnioskodawca stawał się do pracy. Nie można pominąć, iż świadek wprost zwracał uwagę na to, iż o godzinach rozpoczęcia pracy wnioskodawcy powziął informację od niego samego.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych /t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm./, pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa /t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1732, dalej: ustawy zasiłkowej/, osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej, zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy, stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika, w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje, tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał, bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet, jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne /wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku, III AUa 433/2005, Wspólnota (...)/. Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku, II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251/.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowa o pracę zawarta między R. C. (1) a J. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł., jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozor.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozor, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozor, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczeniami a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku /III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527/, nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej, mającej na celu obejście ustawy, można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże

obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane, jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 roku, II UK 334/07, opubl. L./.

Sąd Okręgowy, w całości, podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 /LEX nr 590241/, iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 /Lex nr 619658/ można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 /LEX nr 653664/ stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy, jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p.

Tym samym, nie można byłoby czynić R. C. (1) zarzutów, że zawarł umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 /LEX nr 1375189/, jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa, jako pozorna, jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne, należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy, w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego, musiał zatem w pierwszej kolejności zbadać, czy pomiędzy R. C. (1) a J. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł. istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji, do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu, Sąd zbadał, czy R. C. (1) osobiście świadczył pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia zainteresowanego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu, analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że R. C. (1) na rzecz płatnika składek, w spornym okresie, nie wykonywał pracy w ramach pracowniczego zatrudnienia.

Załączona do akt przedmiotowej sprawy dokumentacja w postaci akt osobowych R. C. (1) została uznana przez tut. Sąd jedynie, jako przejaw formalnego zadośćuczynienia obowiązkowi płatnika składek będącego pracodawcą, nie mniej jednak okoliczność rzeczywistego wykonywania przez zainteresowanego pracy w ramach pracowniczego zatrudnienia musiała zostać poddana ścisłej weryfikacji w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Według poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych, płatnik składek J. K. prowadził działalność gospodarczą od 1979 roku. Przeważającym przedmiotem tej działalności była produkcja pieczywa, produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek. Płatnik składek posiadał 7 cukierni, które były czynne od godziny 9:00-10:00 do godziny 17:00-18:00.

W dniu 6 października 2020 roku doszło do zawarcia pomiędzy J. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł. umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku pomocy cukiernika w wymiarze 8 godzin dziennie (160 godzin miesięcznie) z wynagrodzeniem w kwocie 2.800,00 zł brutto miesięcznie. Skarżący uzyskał orzeczenie lekarskie stwierdzające, iż jest zdolny do podjęcia pracy oraz odbył szkolenie okresowe z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy.

R. C. (1) został zgłoszony przez płatnika składek J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) w Ł. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, jako pracownik od dnia 6 października 2020 roku. Płatnik składek rozliczał należne składki na ubezpieczenia społeczne od podstaw wymiaru w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, w 2022 roku, natomiast od kwoty 3.010,00 zł.

Płatnik składek sporządził listy płac skarżącego, według których wynagrodzenie R. C. (1) wynosiło następująco: za październik 2020 roku – 1.670,22; za listopad 2020 roku – 1.920,62 zł; za grudzień 2020 roku – 1.076,50 zł; za styczeń 2021 roku – 1.548,03 zł; za lipiec 2021 roku – 1.205,92 zł; za sierpień 2021 roku – 2.061,67 zł; za wrzesień 2021 roku – 1.863,80 zł; za marzec 2022 roku – 173,15 zł; za kwiecień 2022 roku – 2.363,56 zł; za maj 2022 roku - 2.363,56 zł; za czerwiec 2022 roku – 2.221,74 zł; za lipiec 2022 roku – 346,30 zł.

Powyższe nie jest jednak wystarczające dla uznania faktycznego realizowania postanowień umowy o pracę.

Należy zaznaczyć, iż do akt przedmiotowej sprawy nie został załączony szczegółowy zakres obowiązków przypisanych R. C. (1) na stanowisku pomocy cukiernika.

Według Sądu Okręgowego, brak było dowodu na rzeczywisty czas pracy R. C. (1) i jej wymiar. Nie sposób zatem stwierdzić, w jakich konkretnie godzinach i w które konkretnie dni miały realizować stosunek pracy.

W przedmiotowej sprawie nie wykazano, że skarżący swobodnie nie decydował o godzinach zakończenia i rozpoczęcia pracy, a nadto okoliczności wskazujących na fakt sprawowania realnej kontroli płatnika w zakresie czasu pracy np.

poprzez rzetelne rozliczanie przepracowanych godzin. Nie przedłożono żadnych harmonogramów, ewidencji czasu pracy, czy jakichkolwiek innych dokumentów pozwalających na rozliczenie czasu pracy skarżącego.

Dla stwierdzenia, że w treści stosunku prawnego występuje pracownicze podporządkowanie pracownika pracodawcy, z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych, wykonywanie pracy zmianowej i stała dyspozycyjność, dokładne określenie miejsca i czasu realizacji powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika itp. /II UK 202/18 - postanowienie Sądu Najwyższego Izby Pracy z dnia 29 maja 2019 roku, Lex nr 2690798/. Jak wskazuje zebrany w sprawie materiał dowodowy, w okresie, w którym R. C. (1) miał faktycznie na rzecz płatnika świadczyć pracę nie podlegał żadnej kontroli. Przede wszystkim, nic nie wskazywało na fakt, aby płatnik składek od dnia 6 października 2020 roku kierował pracą R. C. (1), w szczególności, aby wskazywał na konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy, oraz aby zakreślał konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Przyjęcie, że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy oznacza, że przejawy takiego kierownictwa będą mieć miejsce w trakcie realizacji procesu pracy. Pracodawca wskazuje zadania oraz proces ich realizacji. Wykonywanie poleceń jest fundamentem wzajemnych relacji między stronami stosunku pracy. Innymi słowy, istotą pracy umownie podporządkowanej jest możliwość codziennego konkretyzowania pracownikowi jego obowiązków, a w szczególności określania czynności mieszczących się w zakresie uzgodnionego rodzaju pracy i sposobu ich wykonywania. Przy tym, pracowniczego podporządkowania nie można utożsamiać z permanentnym nadzorem (obserwacją) przełożonego nad sposobem, czy też właściwym tempem wykonywanych czynności, wystarczy bowiem wskazanie zadania i zakreślenie terminu jego wykonania, a następnie kontrola jakości i terminowości wykonanej pracy. Istotne natomiast jest to, że pracownik nie ma samodzielności w określaniu bieżących zadań, ponieważ to należy do sfery pracodawcy organizującego proces pracy. Wyznaczanie osobie zatrudnionej w sposób jednostronny miejsca, w którym ma ona wykonywać pracę, a także określanie godzin jej pracy, wskazuje na istnienie cechy charakterystycznej dla umowy o pracę. Codzienne stawianie się do pracy, bez z góry określonych czynności do wykonania i realizowanie na bieżąco poleceń przełożonych, zwykle świadczy o wykonywaniu pracy pod kierownictwem pracodawcy /II PK 27/18 - wyrok Sądu Najwyższego Izby Pracy z dnia 16 maja 2019 roku, Opublikowano: OSNP 2020/5/43/.

Konstatacja ta jest ważna, gdy założy się, że pracy pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1965 roku, III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157/.

Trudno jest mówić o podporządkowaniu R. C. (1), co do miejsca, czasu pracy i wykonywanych obowiązków oraz rozliczania jej z powyższego. Płatnik składek, w toku postępowania dowodowego, nie przedstawił, w jaki sposób sprawował nadzór nad pracą wnioskodawcy. W tym zakresie, również i odwołujący się, nie wskazał na okoliczności odnoszące się do powyższych kwestii. Pracodawca nie kontrolował, zatem, R. C. (1) tak, jak ma to miejsce w reżimie pracowniczym, nie wydawał codziennie wiążących poleceń. Wymaga podkreślenia, iż płatnik składek zezwalał wnioskodawcy na wcześniejsze opuszczenie zakładu pracy w przypadku, gdy R. C. (1) miał coś do załatwienia, co implikuje uprawnioną tezę, że czas - aktywności R. C., nie był ściśle określony, ale elastyczny..

Nadto, R. C. (1) nie dysponował żadnym zakresem obowiązków, który stanowiłby szczegółową listę zadań przypisaną dla danego stanowiska i wynikającą ze specyfiki pełnionej funkcji.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż R. C. (1), w spornym okresie, był niezdolny do pracy od dnia 30 listopada 2020 roku do dnia 24 grudnia 2020 roku; od dnia 13 stycznia 2021 roku do dnia 13 lipca 2021 roku; od dnia 28 września 2021 roku do dnia 28 marca 2022 roku oraz od dnia 22 czerwca 2022 roku do dnia 14 sierpnia 2022 roku. Zestawienie to obrazuje, iż nieobecności wnioskodawcy były długotrwałe i następowały w kilkumiesięcznych odstępach czasu. Skarżący R. C. (1) korzystał z opieki medycznej następujących placówek: (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.; SP ZOZ MSWiA w Ł.; (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.; (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.; (...) sp. z o.o.

sp. k. z siedzibą w Ł.; (...) Centrum (...) w Ł.; (...) Zakład Opieki Zdrowotnej (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł.; (...). sp. z o.o. z siedzibą w Ł.; (...) K. N., (...) sp. cywilna (...) N. w Ł..

Przedłożona do akt sprawy dokumentacja medyczna zobrazowała, iż wnioskodawca regularnie zasięgał pomocy medycznej z powodu występujących u niego schorzeń. Dziwić może ,zatem, fakt, iż płatnik składek decyduje się na przyjęcie do pracy pracownika, który w poprzednim okresie zatrudnienia również wielokrotnie nie stawiał się w pracy z powodu choroby (R. C. (1) był zatrudniony w firmie płatnika składek w okresach od dnia 15 marca 2014 roku w wymiarze pełnego etatu, od dnia 1 września 2015 roku w wymiarze ½ etatu oraz od dnia 1 października 2017 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku w wymiarze pełnego etatu, skarżący zajmował stanowisko kierowcy, był zgłoszony przez płatnika składek, jako pracownik do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 15 marca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, w okresie tego zatrudnienia R. C. (1) był niezdolny do pracy w następujących okresach: od dnia 29 maja 2014 roku do dnia 26 listopada 2014 roku, od dnia 2 marca 2015 roku do dnia 12 sierpnia 2015 roku, od dnia 1 marca 2016 roku do dnia 24 lipca 2016 roku, od dnia 9 marca 2017 roku do dnia 31 lipca 2017 roku, od dnia 17 listopada 2017 roku do dnia 1 stycznia 2018 roku, od dnia 2 marca 2018 roku do dnia 4 czerwca 2018 roku oraz od dnia 11 września 2018 roku do dnia 14 grudnia 2018 roku) i następnie zastępuje go w przypisanych mu obowiązkach. Świadczyć to może po pierwsze – o braku konieczności wyodrębnienia w zakładzie pracy stanowiska pracy pomocy cukiernika, po drugie – stworzeniu wnioskodawcy możliwości uzyskania świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, w ramach zawartej umowy - o pracę i stosownego zgłoszenia do ubezpieczeń, przy tej wszakże wiedzy, że skarżący w rzeczywistości nie będzie świadczył pracy, w ramach zatrudnienia - pracowniczego. Umowę o pracę zawartą pomiędzy stronami należało więc poczytywać, jako pozorną.

Nadto, na podstawie załączonych wydruków z konta bankowego wnioskodawcy, Sąd ustalił, iż R. C. (1) dokonywał płatności kartą w czasie, w którym realnie miał świadczyć - pracę - na rzecz płatnika składek. Okoliczność ta przemawia za jednoznacznym stwierdzeniem, iż płatnik składek nie potrzebował w pełni dyspozycyjnego pracownika, który, swoją - pracą - przyczyni się do prawidłowego funkcjonowania zakładu pracy, zwłaszcza, że czynności pomocnicze wnioskodawcy, w trakcie jego nieobecności, wykonywał sam J. K. lub jego syn.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych /t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 z późn. zm./ zasądając od R. C. (1), jako strony przegrywającej niniejsze postępowanie, na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 180,00 zł wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

I.S.